

Vervolgens komen de vleermuizen aan bod, waarbij spreker 't één en ander vertelt over zijn onderzoekingen verricht met Prof. de Snoo te Utrecht over 't baringsmechanisme van *Nyctalus noctula* Schreb. Deze soort krijgt één of twee jongen. Ze kunnen geboren worden in hoofd- of stuitligging, waarbij 't ééne dier prachtig langs 't andere heenglijdt. De uterus-contracties en de buikers werden bestudeerd. Alles bij elkaar genomen geschiedt de bevalling van deze vleermuizensoort practisch precies 't zelfde als bij de mensch.

De heer v. Schaik toont enkele neushoornkevers, imago's zoowel als larven, eenige foto's van een groote zwerfsteen gevonden op den St. Pietersberg en reeds door ir. Keuller jaren geleden beschreven.

VERSLAG DER ROERMONDSCHER VERGADERING OP 4 JULI 1939.

Aanwezig: de dames H. Nijsen, W. E. M. v. d. Voort, M. Kupers en de heren J. Cals, C. P. Verschuieren, W. H. Schenk, A. J. Verbeek, P. W. Nijsen, P. H. van Laer, L. Kupers, W. Helwegen, L. H. Mertens, Jos. Neuhaus, Eug. Hennekens, J. L. Mischgofsky, H. H. In den Kleef, G. van den Boorn, A. van Thiel, L. Loven, H. J. Bronnenberg, A. J. Pijpers, A. G. Koenderink en E. Kruytzer.

De Voorzitter, de heer Kruytzer, heet allen welkom en geeft direct 't woord aan den heer Koenderink, die naar aanleiding van de op de vorige vergadering geuite meening, dat de mammoet niet in Nederland zou voorkomen, voor het goed recht van ons land zou willen opkomen. Tot goed begrip der zaken maakt spr. onderscheid tusschen de mammoetvondsten, welke gedaan zijn in het stroomgebied van Rijn en Maas en die, welke gedaan zijn ten Noorden van de groote rivieren. Voor de eerste groep wil spr. aannemen, dat ze uit het buitenland zijn aangevoerd door de rivieren — de op de vorige vergadering uitgesproken meening had slechts deze vondsten op 't oog, zooals ook bij latere informatie bleek —, maar voor de tweede groep meent spr. voorbehoud te moeten maken. Spr. laat voorafgaan een palaeontologisch-geologische verklaring, om aan te toonen, dat de mammoet arctische voorwaarden voor zijn bestaan eischte. Overgaande op de vondsten in Nederland ten Noorden van de groote rivieren, vond hij de volgende gronden, om de mammoet als een Nederlandsch fossiel aan te zien: 1°. Bij het graven van het Twente-Rijnkanaal werd het Würmglaciaal aangetoond bij Hengelo, Eefde, Apeldoorn, Reuswoude en Soesterveen, waarvan mag worden aangenomen, dat ze één geheel vormen. In Nederland kwam dat Würmglaciaal voor als toendravorming, waardoor eenzelfde situatie moest ontstaan als heden ten dage in Rusland en Siberië. 2°. Dit Würmglaciaal heeft in Nederland een tweedeeling: een ouder Würm II — grove zanden met grintlenzen — waarin mammoet, reuzenhert, wolharige neushoorn, en

een jonger Würm I — mergels, klei, fijnkorrelig zand — zonder mammoet en wolharige neushoorn. 3°. Maas en Rijn zouden geen rol gespeeld hebben in deze afzetting in Twente en den Achterhoek, zoodat er van aanvoer door deze rivieren geen sprake is.

De heer Koenderink laat verder zien, wat hij gevonden heeft in het grint bij de stuw in de Maas bij Roermond, nl. een versteende koraal van het genus *Isatraea*, afkomstig uit het Carboon en een kalksteen uit het Malm (afk. uit de Jura van N.O. Frankrijk) met haar gidsfossiel *Terebratula*, een Brachiopode, en *Serpula*, een boorworm. Tenslotte toonde spr. enkele *fulgurieten* — bliksembuisjes — ontstaan door blikseminslag in den grond, gevonden te Wierden bij Almelo. Verder werd de aandacht gevestigd op het pas uitgekomen werk van L. B. Bos „De Bodem van Nederland”, uitg. Melchior, Amersfoort 1939.

Ook de heer Neuhaus liet enkele vondsten zien uit de bovengenoemde vindplaats bij Roermond, nl. vooreerst de Arkose van Weismes (het tegenwoordige Waimes ten Z.O. van Malmedy, België), uit het beneden Devoon. Arkose is een graniet, die uiteengevallen is en later weer aaneengekit, waarbij de in het graniet aanwezige veldspaten verweerd zijn tot klei en dus niet meer in dezelfde mate aanwezig zijn als in het graniet. Verder een calciëet met typische kristalstructuur als een koraal; een geplooid *Revinienkwartsiet*, een *Phtaniet* met mooie schroefvormige zeelieleiden (daarom „schroevensteen” genoemd); een stengelkwarts met phylliet en een Devonische zandsteen met zeelieleafdrucken. Tenslotte toonde spr. druipsteen, afkomstig uit de gangen onder de R.H.B.S., o.a. een mooi ex. om een vermolmd stukje hout, dat veel op een zwam geleek.

De heer Pijpers had spinnen meegebracht, o.a. een kleine soort met wit nestje, waarin uitgekomen jongen in de gesponnen dradenmassa en een grotere soort, olijfbraun met witte banden, nl. *Dolomedes fimbriatus* Clerck. Verder toonde spr. aan de vergadering een larve van het vliegend hert, een tweelingbanaan en het nestje van de behangersbij. Ook liet hij ons zien 't opengaan van de onechte „roos van Jericho”, het schubbladige Engelsche mos *Selaginella lepidophylla* — een wolfsklauw uit centraal Amerika —, die bij vochtigheid opengaat.

De heer van den Boorn vertelt ons het een en ander van zijn ervaring op het gebied van spinnen. Spr. begint met te wijzen op den bouw van het lichaam: een cephalothorax of kopborststuk en een ongeleed abdomen met de zes spinklieren. Bij de zes spinklieren, die door sommigen beschouwd worden als overblijfselen van zes segmenten, hebben enkele soorten nog het *cribellum*, dat ook dient voor vervaardiging van draad; deze draad ziet er uit als een spiraalsgewijze gewonden draad, omgeven door kleefstof, die niet hard wordt.

De spinnen kunnen de spinklieren afzonderlijk gebruiken, zoodat ze, hangende aan een draad, een andere draad in den wind laten wapperen;

zoodra deze ergens aan vast kleeft, trekken ze die strak en zien zoo kans, om plotseling weg te vluchten, echter ook om haar netten uit te spannen tusschen ver van elkaar verwijderde struiken, zelfs over een beek heen.

De kruisspin, *Epeira diademata* Clerck, maakt haar web op de volgende wijze: eerst 't geraamte met een niet klevende spiraal draad op een afstand van ± 8 cm. Daarna begint ze van buiten af de spiraalkleefdraad te weven, onderwijl ze de provisorische spiraal weer opeet. Ze zijn trouwens erg zuinig op haar web en bij vernieuwing rollen ze 't oude op tot 'n klein balletje, dat wordt opgegeven. De zakwevers, zooals de huisspin, *Tegenaria domestica* Clerck, doen dit niet. Soms meent men, dat het net beschadigd is, zooals bij de *Zilla*-soorten, die 'n radweb weven, waaraan twee segmenten ontbreken, terwijl *Hyptiotes* slechts een driehoek van drie segmenten bouwt.

Eigenaardig is de bevruchting bij de spinnen. 't Mannetje maakt 'n klein webje en werpt daarop 'n druppeltje zaad uit, dat hij met z'n daarvoor, soms zeer ingewikkeld, gevormde kaaktasters opneemt in daarvoor aanwezige blaasjes. Daarna gaat hij op zoek naar 't wijfje.

Verder zien we de z.g. herfstdraden, vooral bij weidespinnen, wanneer deze zich naar beschutte plaatsen laten afdrijven aan 'n langen draad, die in den wind waait.

Vertoond werd *Ocyale mirabilis* Clerck, een wolfspin, die haar eiercocon met de kaken en de kaaktasters onder het lichaam vasthoudt, tot de jongen uitkomen en deze zelfs bij haar vlucht of val niet loslaat. De jongen waren twee dagen geleden in gevangenschap uitgekomen en de moeder had voor hen een nest gebouwd, die elken achtereenvolgenden dag grooter was gemaakt, hetgeen men aan de weblagen duidelijk kon zien. Er waren 18 jongen uitgekomen, die er nu nog waren, waaruit zou kunnen volgen, dat ze elkaar niet verslinden, zooals vaak beweerd wordt.

De heer **Mertens** vertelde bij eenige meegebrachte Coloradokevers met larven en eieren iets over de verbreiding en bestrijding dezer ongewenschte vreemdelingen, die al in een groot gedeelte van Europa den hun niet gegunden „Lebensraum" gevonden hadden.

De heer **Verschuere**n had eenige mooie paddenstoelen meegebracht, nl. *Galera paludosa* en de vrij zeldzame, op veenmos voorkomende, *Omphalia sphagnicola*.

De heer **Schenk** liet zien een ex. van **IJzerhard**, *Verbena officinalis* L. Deze plant wordt in deze streken, met uitzondering van Herkenbosch, niet zoo vaak gevonden en is waarschijnlijk aangevoerd, terwijl ze in het Zuiden van onze provincie vrij algemeen voorkomt.

De heer **Bronnenberg** haalde uit zijn zak te voorschijn een gladde slang, *Coronella austriaca* Laur. Deze is door de twee rijen donkere stippen goed te onderscheiden van de adder, *Vipera berus* Merr., die een zwarte zigzaglijn op den rug heeft. Dit ex. was afkomstig uit de buurt van Herkenbosch en wordt daar weinig aangetroffen, terwijl de ad-

der er zeer veel voorkomt. De ringslang is ook veel bijtustiger dan de adder. Nooit hoort men van adderbeeten, ofschoon de adder toch in de buurt van de daar aanwezige zwemgelegenheden zeer veel wordt aangetroffen. Bij zwart uitzienende typen is 't vaak moeielijk op 't eerste gezicht te zeggen, of men te doen heeft met een ringslang of een adder. De **Voorzitter** merkt hierbij op, dat in geval van twijfel het aantal anaalschilden oplossing kan brengen: de gladde slang heeft een dubbel anaalschild, terwijl de adder er slechts één heeft.

Op een vraag van den heer **Mertens**, naar het voorkomen van de nachtzwaluw of geitenmelker, antwoordt de heer **Bronnenberg**, dat, wie deze merkwaardige vogel wil zien of hooren, over enkele weken in Herkenbosch moet komen luisteren bij de „Vier Gebroeders", vier prachtige linden bij den ingang van het dorp. Ook kon hij het nest van den ijsvogel toonen aan de Roer. Op het einde van de vergadering liet de heer **Verbeek** nog zien een ♀ ex. van den eikebladvlinder, *Gastropacha quercifolia* L., die in de buurt van Roermond vrij zeldzaam is. Na er aan te hebben herinnerd, dat in Augustus geen bijeenkomst zal gehouden worden, sluit de **Voorzitter** de vergadering.

E.k. vergadering op **Dinsdag 5 September** des namiddags te 6 uur in het Bisschoppelijk College.

DESCRIPTION OF NEW INDO-MALAYAN ACRIDIDAE

Part X,

by

C. WILLEMSE.

Subfam. Catantopinae.

Maculacris Will.

This genus was described only after a male, ¹⁾ the female being unknown. I am now able to describe the female, who differs slightly from the male. Antennae filiform, slender, joints elongate (not complete in the specimen before me). Head subequal to the pronotum. Face less reclinate than in the male; frontal ridge not or scarcely projecting between the antennae, distinct throughout, shallowly sulcate and coarsely punctate, its margins nearly parallel. Lateral facial keels distinct, slightly curved, punctate. Eyes long-oval, prominent sideways, interocular distance about one and a half times as broad as the basal joint of antennae.

Fastigium of vertex projecting a little beyond the eyes, separated from the vertex by a transverse impression, its margins regularly narrowing anteriorly, apex acutely rounded, forming with the frontal ridge an acute angle.

Pronotum as in the male, the transverse sulci more distinct; lateral lobes higher than long.

Elytra rudimentar, coriaceous, with indistinct reticulation, not reaching beyond the posterior

¹⁾ Ann. d. l. Soc. Entomol. de France, vol. CL, 1932, p. 153.